

S2E2. I medgang og modgang

Mette: Vil I elske og ære hinanden i medgang og modgang, til døden jer skiller? Ægteskabsløftet her er blevet givet i over 120 år. I dag bliver løftet som regel givet ud fra kærlighed. Men sådan har det bestemt ikke altid været, hvis vi kigger tilbage i historien. Det har været vigtigt at være godt gift, men hvad "godt" egentlig betyder, har skiftet form gennem tiderne. Mit navn er Mette Byriel-Thygesen. Jeg er kulturhistoriker med speciale i køn, krop og seksualitet. Velkommen til Sexhundredetallet. Ja, og det er jo ikke helt tilfældigt, at vi i dag har valgt at dedikere et afsnit til en samtale om ægteskabet. Her kommer et lille hint til hvorfor:

[Temamusik fra tv-serien Gift ved Første Blik]

Mette: Det er selvfølgelig, fordi Gift ved Første Blik-sæsonen endelig er i gang. Og programmet går kort fortalt ud på, at nogle håbefulde singler de ligesom går med til at gifte sig med et menneske, de aldrig har mødt før. Og det gør de jo så for rullende kameraer og for hele Danmarks befolkning. Og vi er simpelthen så heldige i dag at have en af Gift ved Første Bliks helt nye eksperter med. Så rigtig meget velkommen til dig, Julia Lahme. Du er etnolog og livsstilsekspert.

Julia: Tak.

Mette: Og så har jeg også Louise med mig i dag, Louise Lindblad.

Louise: Som altid.

Mette: Du står jo også her, og du er journalist, og vi laver den her podcasts sammen.

Louise: Yes.

Mette: Og jeg kunne egentlig godt tænke mig, at vi starter med dig, Julia, fordi Gift ved Første Blik har kørt virkelig mange sæsoner. Programmet trender på Twitter. Det bliver anmeldt i de store dagblade. På rigtig mange arbejdspladser taler man om det til frokosten. Og det er jo også endda et dansk tv-koncept, der er blevet solgt til udlandet. Hvor-

for tror du, at vi ikke kan få nok af at se de her fremmede mennesker gifte sig på nationalt tv?

Julia: Det er der flere grunde til. En af de vigtigste er, at noget af det, vi jo interesserer os allermest for, er hinanden, og det er de her menneskelige fortællinger. Vi elsker at se andre mennesker, og hvordan de klarer livet. Noget af det, vi taler mest om i daglig samtale, det er jo også: Hvem er du? Hvorfor er du? Hvordan gør du så? Og her er det sat på spidsen, fordi det handler om en drøm. Det handler om drømmen om at finde den livslange kærlighed og den store, gensidige forståelse. Og den køber vi os alle sammen ind i.

Mette: Og Louise, hvad er egentlig din civilstatus?

Louise: Jamen, jeg er ret sikker på, jeg har fundet den livslange kærlighed. Men jeg er i et forhold. Ugift. Heller ikke forlovet. Men første barn er på vej. Så jeg ved ikke helt...

Julia: Tillykke!

Louise: Tak. På den måde følger jeg måske ikke lige bogen.

Julia: Og vil du gerne giftes?

Louise: Åh, det er et svært spørgsmål. Det tror jeg. Det er måske en ting, jeg bare tænker, man skal. Men det er ikke noget, jeg har overvejet. Det er ikke noget, jeg går og venter på, at nu må du godt snart fri til mig. Der nogle andre ting, der er vigtige lige nu.

Mette: Som tidligere nævnt, så har det jo altid været vigtigt at være godt gift. Men hvad det har betydet, har skiftet temmelig meget gennem tiden. Så i dag har vi forsøgt at bygge det her program op omkring en slags tidslinje. Og vi starter simpelthen med at hoppe direkte ind i 1800-tallets arrangerede ægteskaber. Man kan jo gå langt op i 1900-tallet, hvor man stadigvæk ser eksempler på ægteskaber, der har været mere eller mindre arrangerede eller ønskede.

Julia: Charles og Diana i 80'erne.

Mette: Ja, et 80'er eksempel. Og man kan jo også sige, at det her arrangerede ægteskab jo på en måde får lidt et comeback - eller at principperne bag et arrangeret ægteskab måske får et comeback - i Gift ved Første Blik. Julia, hvordan ser du på det her med det arrangerede ægteskab?

Julia: Ja, altså jeg tror jo, at noget af det, som det moderne menneske slås med - eller det tror jeg faktisk, jeg ved, at det moderne menneske slås med - det er det frie valg. Så som moderne mennesker har vi alle mulige muligheder for at træffe frie valg på alle hyl-der. Og i forhold til kærligheden er det jo noget af det, der faktisk udfordrer os allermost, fordi vi kommer til at tage så meget stilling til os selv, og hvad vi ønsker os, så vi måske - og det er bare et måske - ikke bliver ramt lige mellem pandelapperne, når vi faktisk har muligheden for det, fordi vi ikke kan finde ud af altid at overgive os. Det er den ene overvejelse.

Den anden overvejelse er, at vi jo er i fuld gang med arrangerede ægteskaber eller ar-rangerede forhold. Fordi rigtig mange af os møder hinanden på Tinder, møder hinanden på alle mulige andre algoritmestyrede platforme, hvor vi - ja - har et frit valg, men vi overgiver ekspertisen for ægteskabet eller forholdet til en algoritme. Så jeg tror faktisk, at vi er nødt til at lade være med at tro, at vi foretager helt så frie valg, og at kærlighe-den skal leve op til den her romantiske forestilling om, at den foregår over køledisken i Netto med én, vi aldrig har mødt før.

Og så er der det tredje aspekt, som er, at vi sidder her i lille Danmark og tror, vi har reg-net alting ud. Men hvis man kigger til Indien eller Pakistan eller alle mulige andre steder, så er selv veluddannede, frie, moderne mennesker i gang med at overgive sig as we speak til en matchmaker, fordi det jo sådan langt de fleste ægteskaber bliver arrangeret i store dele af verden. Så når vi kigger på Gift ved Første Blik, jamen så har man nogle af Danmarks bedste psykologer til at sidde og finde ud af, hvad har man med sig, og hvad har man imod sig, og hvordan kan det udnyttes til at blive en vidunderlig fortælling om kærlighed. Og nu hører man så mig som fortaler for arrangerede ægteskaber. Det er jeg ikke. Jeg siger bare, at der er en mulighed, som vi måske har overset i jagten på kærligheden.

Louise: Noget af det, jeg har fundet ud af det, da jeg læste op på arrangerede ægte-skaber, og hvordan det foregik... Altså en af de største forskelle fra ægteskabet i dag og 1800-tallets arrangerede ægteskaber var det her med, at kærligheden på et tidspunkt gennem vores historie kom ind i ligningen. At det startede ud med, at det var mere af

praktiske hensyn, at man giftede sig for nogle hundrede år siden. Og så kan jeg ikke lade være med at tænke på, at det var også noget det første, jeg tænkte, da jeg så Gift ved Første Blik første gang for nogle år siden: "Er det ikke sådan lidt at gøre grin med ægteskabet, at man ikke gifter sig... at de her par ikke gifter sig af kærlighed?" Men det er jo ikke noget nyt. Altså, kærligheden har ikke altid været en del af ægteskabet.

Julia: Men du bliver heller ikke gift af kærlighed.

Louise: Jo!

Julia: Nej, fordi du har jo taget alle de vigtige livsvalg uden at være gift. Så du ender med at blive gift som en add-on til din kærlighed, fordi det er ikke fundamentet for din kærlighed.

Louise: Nej, det er selvfølgelig rigtigt, men...

Julia: Og så sagde du også noget andet lige før, Louise, som jeg simpelthen synes var så interessant: Du siger "fris til." Og der har vi jo faktisk noget af nøglen i vores kulturhistorie til, hvorfor er det så pokkers svært. Frieriet lige nu fylder sindssygt meget på de sociale medier. Jeg er 44. Hvor gammel er det nu, du er, Mette?

Mette: Jeg er 33.

Julia: Du er meget, meget ung. Så måske var det også sådan for dig. Men i min generation er frieriet jo nærmest en pinlig sag. Der er ingen, der skal lægge sig ned på et knæ eller gøre noget på en fodboldbane eller noget som helst. Nu er den der overromantisering af frieriet jo blevet en ting igen, og man forventer, at det er noget, der sker for én som kvinde. "Fris til." I resten af dit liv er du ikke passiv. Lige dér vil du fris til og vælges til. Og det er måske dét, der er nøglen til noget af vores kærlighedsforståelse lige nu: At vi vil vælges til af én, vi giver magten - og jeg mener magt - til at kunne vælge os til eller fra. Han skal vælge os til. Og det er derfor, man stiller sig i en svær position i forhold til den livslange kærlighed.

Mette: Det er egentlig også lidt interessant det her med magten, ikke, fordi hvis man går tilbage i kulturhistorien kan man jo også se - hvilket jo også stadigvæk bliver praktiseret

steder i dag - at der faktisk er en del, der holder fast i det her med for eksempel at spørge faderen til den kommende brud, om man overhovedet må få lov til at gøre det.

Louise: Hvorfor er det... Altså, når du siger det, irriterer det mig vildt meget, at jeg holder fast...

Julia: Du er sikkert også feminist.

Louise: Det er jeg nemlig, og jeg har godt set de dér kvinder på Instagram, der frier til deres kærester, og jeg har tænkt, "Gid jeg også havde det sådan," men jeg har bare vildt meget lyst til at blive friet til. Hvorfor har jeg det?

Julia: Du vil have talen, og du vil have, at han vælger dig til. Og han skal bare komme med den fucking ring, og det kan kun gå for langsomt.

Louise: Ja! Det er da skideirriterende.

Julia: Ja, men det er jo popkulturen, der har magten over os. For popkulturen... Da jeg var i slutningen af 20'erne og i starten af 30'erne handlede det om nogle helt andre ting. Altså, hvis man gik på universitetet eller havde en videregående uddannelse, så kunne man simpelthen ikke se sig selv i spejlet, hvis man var blevet friet til og gik rundt med en diamant på hånden. Det var ikke det, man gjorde på Københavns Universitet. Så der var en anden form for kulturel snob. Men nu hvor vi har kvinder med mere og mere magt i samfundet, kvinder med længere og længere uddannelse og mere og mere magt over deres egen krop, så er der ét sted i vores liv, hvor vi bare gerne vil være bløde, og hvor vi gerne vil være piger. Og det er i mandens øjne, når han indrømmer - for vi vidste det jo god - at han ikke kan leve uden os. Og det sætter kærligheden på spidsen, og det gør den ikke nemmere, fordi du stiller nogle krav til din kæreste, som han aldrig møder ellers i hele sit samliv med dig. Men dér skal han. Er du gift, Mette?

Mette: Nej, jeg kan næsten ikke engang sige det her: Jeg er det, man kan kalde langtidsforlovet. Og jeg tror, hovedgrunden til, at jeg er langtidsforlovet, er, at frieriet blev så fuldstændigt vanvittigt, at vi kan ikke finde et bryllup, der matcher. Altså, frieriet forpligter. Fordi vi var på roadtrip i England. Og så når vi til Downton Abbey-slottet.

Julia: Nej, det er ikke rigtigt!

Mette: Og på en blomstereng foran Downton Abbey-slottet...

Louise: Nej! Det vidste jeg ikke!

Mette: Yes. Så det er jo igen... Og jeg dyrkede den fuldt ud. Det kunne ikke blive vildt nok. Og det levede op til alle mine forventninger og mere til.

Julia: Så Husum Kirke en grå dag i november, det holder ikke?

Mette: Nej, nej. Og smørrebrød nede på et lokale. Nej, nej. Rådhuset harmonerer heller ikke rigtig med det.

Julia: Prøv at høre, I spænder ben for jeg selv. Se nu at komme ud over stepperne. Det er megafedt at være gift.

Mette: Jeg håbede, du ikke ville spørge. Jeg stod bare og tænkte, "Hvordan kommer jeg ud af den her?"

En ting, jeg også har tænkt over, hvis man sådan går til borgerskabets idealer i 1800-tallet, så har det jo også været det her med, at det er ikke, fordi man aldrig har mødt hinanden før. Man er nok kommet i de samme kredse. Men det, der også er interessant, er jo det her med, at man har jo nok som ungt par i 1800-tallet stort set aldrig fået lov til at være alene sammen. Og det synes egentlig var en lidt sjov parallel i forhold til Gift ved Første Blik, hvor det jo også igen er det her med, at man på en eller anden måde siger ja til hinanden, og så er det faktisk først efter et bryllup, at samlivet begynder, og man skal på en eller anden måde lære hinanden at kende og finde ud af at være i det her. Er der nogle styrker ved et arrangeret ægteskab, som du sådan vil fremhæve?

Julia: Igen: Jeg tror jo stadigvæk på, at nogle skal lov til at vælge selv, ikke? Men hvis vi nu for polemikkens skyld skal elske det arrangerede ægteskab lidt i den her episode, jamen så tror jeg, at der er nødt til at være en større ømhed og villighed til at bøje sig ind i det, der er fælles. Hvor at når vi selv vælger, så er vi fuldstændigt definerede mennesker og personer, som sammen forventer, at den anden skal forstå os. Men når et ægteskab er arrangeret eller et forhold er arrangeret, så er vi nødt til at overgive os til

forholdet, så forholdet bliver den tredje person i forholdet. Så det er den tredje person, vi bygger sammen. Det er forholdet. Og der er man nødt til at overgive sig til noget mere. Og i borgerskabet, som du selv fortæller om, i 1800-tallet, har vi også nogle frygtelige, frygtelige historier om, hvor forfærdeligt det var at være gift med hinanden. Og dem har vi jo især fra adelen, hvor man jo, når man havde lavet - som det hed på engelsk - "an heir in despair," så flyttede man i to forskellige soveværelser og fik elsker og elskerinde.

Så parforholdet var jo også tit meget mere praktisk. Og det vi ikke ønsker os i dag, det er praktik. Så vi gør alt, hvad vi kan for at kæmpe imod praktikken. Vi vil romantikken, men vi vil ikke praktikken. Og det betyder, at vi stiller nogle meget urealistiske krav til vores parforhold, som vi jo så selv har valgt, om at den anden i høj grad... Nu skal jeg nok lade være med at kigge på dig hele tiden, Louise.

Louise: Ja, det gør du! Ha ha!

Julia: Men at den anden i høj grad skal tage ansvar for vores følelse af romantik. Fordi det, vi har glemt at tale om i den her måde, vi har romantiseret parforholdet på, som har eksisteret de sidste 5-10 år, og som bestemt ikke eksisterede på samme måde i 90'erne, det er, at parforholdet først og fremmest skal være et nærmest upraktisk tilvalg. Det skal fylde os med kærlighed og liderlighed og glæde og romantik. Men det, der jo er virkeligheden, det er, at der er rigtig meget vasketøj, og der rigtig mange bleer, og der er rigtig mange regnvejrsdage, og det er november seks måneder om året i Danmark. Så romantikken viger for praktikken. Når man så er i et arrangeret ægteskab, så har man måske lettere ved at dæmpe nogle forventninger, forestiller jeg mig, og forstå at praktikken skal af vejen, før man kommer til romantikken.

Louise: Men hvad gjorde man, hvis man bare blev sat sammen med én, hvor man tænkte, "Nå, der er potentiale her til, at vi godt kunne udvikle noget på sigt, og at vi kunne få et godt teamwork op at køre." Hvad nu hvis man blev matchet med én... Det er sådan en virkelig klaustrofobisk tanke for mig, at man bliver matchet med én, man bare slet ikke kan med.

Julia: Det er en kæmpe ulykke. Men det er jo der, vi har vidunderlige Herman Bang og andre, der kan fortælle os om, hvor hæsligt livet har været i de såkaldt "gamle dage." Altså, vi skal bare være så megataknemmelige for ikke at være født i gamle dage. De

havde også dårlige tænder. Altså det har været hæsligt, og det har været et fængsel. Og kvinder har haft blærebetændelse 11 måneder om året. Er det ikke nærmest sådan, når man læser de dér beretninger? Og halvdelen er døde, mens de fødte, og den anden halvdel har fået en seksuelt overført sygdom og er døde af den. Altså, det har været et helvede i gamle dage.

Mette: Og så tror jeg også igen, at man skal tænke over alternativet tilbage i kulturhistorien, hvis ikke du bliver gift. Der bliver der jo også beskrevet livet som en "skyggetante," for eksempel, ikke? Også det dér med, at måske er din udløbsdato i borgerskabet i 1800-tallet som kvinde 28 år. Så bliver du altså bænkevarmer fra nu af. Er det sådan, du ønsker resten af din tilværelse? Så jeg siger ikke, at ægteskabet på nogen måde er vejen ind i frihed i 1800-tallets borgerskab, men det har i hvert fald om ikke andet været en vej til et andet liv end det, du havde hos dine forældre.

Louise: Ja, for hvad var alternativet?

Mette: Ja.

Louise: Ja, okay.

Julia: Vi har alternativet beskrevet gennem Mathilde Fibiger, som jeg jo synes, alle bør læse, som var en ung forfatterinde, der nægtede at blive gift og i stedet for døde af tuberkulose, ensom og forladt i en hytte. Men det er en fantastisk historie. Hun var en megasej dame.

Mette: Ja. Hvis vi så prøver at hoppe lidt frem til første halvdel af 1900-tallet. Man kan sige, at i tiden efter Anden Verdenskrig får vi jo en velfærdsstigning, og vi ser i den grad, at idealet om kernefamilien virkelig blomstrer. Louise, jeg ved, du har været ude at tale med én, der netop blev gift i 50'erne.

Louise: Ja, det har jeg. Jeg har været forbi min kære farmor, som har fortalt mig lidt om, hvordan ægteskabet og kærligheden for hende så ud. Hun er fra 1939 og blev ringforlovet som 16-årig. Så prøv at høre her.

Birte: Hedder Birte Lindblad, og jeg er 82 år.

Louise: Ja. Og du er min farmor.

Birte: Ja, jeg er din farmor.

Louise: Og du sidder her også, Bent.

Bent: Ja, jeg er Bent. Jeg er 88 år. Og jeg farmors kæreste.

Louise: Vi sidder ude i jeres lille have og får noget kaffe og nogle teboller, Og du har sagt ja, farmor, til at prøve at se, om du kan huske... Altså, vi laver det her afsnit om ægteskab og dating, og hvordan det har forandret sig over tid. Og så tænkte jeg, det kunne være lidt sjovt at høre, hvad du kan huske fra dengang, du mødte farfar for efterhånden mange år siden. Han døde jo for... Hvor mange år siden er det efterhånden?

Birte: 18 år siden, er det. I 2003 døde han. Og vi lærte hinanden at kende i 1954 cirka.

Louise: Kan du prøve at tage os med tilbage til, da du mødte ham. Altså kan du huske, da du mødte ham en af de første gange?

Birte: Ja, det kan jeg godt huske. Han var jo lidt ældre end mig, og jeg var jo kun en pige på 15 år. Og han havde skæg, det kan jeg huske. Ikke langt skæg, men han måtte barbere sig hver dag. Og det syntes jeg, han var meget voksen af. Ha ha ha! Men når man så havde været sammen, hvis man gik sammen, så blev man jo ringforlovet i gamle dage.

Louise: Altså hvis man gik sammen...?

Birte: Ja, altså hvis man var kærester, eller man begyndte at kysse sammen og sådan noget, så blev man gerne ringforlovet, for så var det et lidt mere fast forhold.

Louise: Lige med det samme næsten?

Birte: Ja, sådan set. Jeg blev ringforlovet, da jeg var 16 et halvt år, fordi Arne skulle ind som soldat. Så fik vi ringe på. Så var det ligesom et fast forhold, ikke?

Louise: Var det vigtigt, at der var noget ægteskab?

Birte: Ja. Var I ikke ringforlovede?

Bent: Jo, jo. Det var sådan, at mine svigerforældre anerkendte det jo ikke rigtig, før vi blev ringforlovede.

Birte: Så måtte man ikke sove sammen.

Bent: Og så kom jeg hjem, og så fik jeg så også lov at sove sammen. Men sådan var det dengang, ja.

Louise: Tilbage da I var unge, var det så almindeligt, at den første mand eller kvinde, man mødte, det var også hende, man fik børn med og blev gift med?

Bent: Ja, for mit vedkommende var hende, jeg fik børn med, den første jeg mødte.

Louise: Grunden til, jeg spørger, det er, fordi i min generation er det jo meget almindeligt, at man dater 10-20-30 mennesker, før man finder den rigtige.

Birte: Ej, det var der også dengang. Der var der også nogle, som var mere løse, hvis man skulle kalde det sådan i gamle dage.

Louise: Der føler jeg også er meget din generation at sige "løse."

Birte: Ja, i gamle dage. Ja, det tror jeg. Der er bare piger og også drenge... Det var, som om drengene havde mere lov til at have flere piger end piger til mænd.

Louise: Så jeg ville være "løs" dengang, hvis jeg har datet ti, før jeg datede Søren, min kæreste?

Birte: Ja, ja, ja, måske. Ha ha!

Louise: Ja, farmor kalder mig simpelthen løs her. Altså, sex før ægteskabet var ikke rigtig accepteret i 1950'erne, kan jeg forstå på min farmor og hendes kæreste. Altså, hvad ville der helt konkret - altså bare for at prøve at forstå... Hvad ville der ske med sådan én som mig, der er gravid og ugift, hvis jeg var ung i 1950'erne i stedet for i 2021?

Mette: Man kan sige, det ville jo nok også afhænge en del af, hvilken mand du var gravid sammen med eller skulle have barn sammen.

Louise: Hvordan?

Man kan sige, at op gennem 1900-tallet har det været ret svært at bevise faderskabet til en graviditet. Vi er jo før DNA-test og alt muligt andet avanceret. Det ville nok være noget med, at du ret hurtigt ville forsøge at få et ægteskab i stand. Sådan i hvert fald at barnet måske bliver født, efter I er blevet gift.

Louise: Nå ja, det kan man selvfølgelig nå på de dér ni måneder.

Mette: Præcis. Og så kan man også bare se på, at på det tidspunkt hvor din farmor har været ung, er der jo også unge mennesker... Apropos arrangerede ægteskaber... Det er sindssygt svært at få en bolig på det her tidspunkt, så der er også en del, der faktisk gifter sig for at kunne komme foran i boligkøen og så efterfølgende måske ender med at få nogle børn sammen. Og det har måske heller ikke altid været den mest lykkelige slutning. Men det har været en måde at slippe ud af jerngrebet fra forældrenes side, fordi man jo også gør oprør med den patriarkalske familieform, der også hersker i 50'erne, hvor det også er faren, der sidder meget som sådan et overhoved. Og så kan man sige, at det er jo tiden før den fri abort, så der er jo også en del, der vælger at bortadoptere barnet for på den måde faktisk også at kunne blive ved med at have et liv, hvor man måske også får en uddannelse eller et job eller venter på den, du faktisk måske hellere vil stifte familie med.

Julia: Men det er jo ret forfærdeligt i virkeligheden, den måde seksualiteten også bliver voksen med det samme. Man har jo ikke lov til at lære noget om sig selv at kende. Det er en meget ung pige, der skal forpligte sig til et menneske resten af sit liv. Og den her tradition for ringforlovelse har vi jo haft op igennem hvad? Altså, siden slutningen af

1700-tallet. Og før det var der andre systemer, hvor man forpligtede helt unge piger til mænd i alle aldre. Og i dag ville vi jo kalde det noget andet. Der ville vi jo ikke sige, at det var kærlighed. Der ville vi jo faktisk kalde det noget helt andet.

Og der er en ret stor problematik, som vi slæber efter os stadigvæk i forhold til den romantiske kærlighed: At vi forventer, at unge kvinder er modne til den. Og når vi kigger på nogle af alle de sager, der ligger og truer nu... Danmarks Radio har en frygtelig én på vej med pigekoret. Der er det jo også seksualisering af helt unge piger, vi er ude at diskutere. Så der er et efterslæb, hvor vi har udvidet barndommen i vores tid og også giver større plads til, at seksualiteten får lov til at udvikle sig i forhold til 50'erne og 60'erne - altså i forhold til nærmest i forgårs. Og nu skal vi finde ud af, hvordan behandler vi den? Men at være 16 år på det her tidspunkt eller 14 eller 15 og at blive forelsket, det har været en bekostelig affære. Men så kommer p-pillerne jo så heldigvis i 60'erne, ikke?

Mette: Så hvis vi kigger på det her med ægteskabet i den første halvdel af 1900-tallet, så kan man måske også godt se på, at der er jo stadigvæk tråde tilbage fra 1800-tallets arrangerede ægteskaber. Det kan godt ske, at seksualiteten begynder at bevæge sig lidt mere i en anden retning, fordi vi kan se, at unge mennesker måske også i en anden udstrækning går i seng med hinanden. Men det kan jo stadigvæk få nogle ret fatale konsekvenser. Jeg tænker også på min egen morfar, der har beskrevet sin ungdom, hvordan der var en pige, der blev kendt for at gå rundt med et kondom i tasken. Og hende kaldte man altså "et forsuttet bolsje." Og i virkeligheden tænker man jo i dag, at hun har jo i virkeligheden regnet den ud. Hun har bare været sindssygt smart, ikke, fordi hun jo faktisk har gjort noget for at passe på sig selv, når hun godt vidste, at de ting ville komme til at ske. Så man kan også sige, at op gennem 1900-tallet har vi vel også ret mange eksempler langt oppe i tid på, at det jo heller ikke nødvendigvis er idealet om kærligheden, der er det herskende, når vi vælger partner.

Julia: Nej, men det er jo en kompliceret sag, fordi vi kigger jo både på, hvad vi ønsker os for vores børn... Altså, hvis man nu forsøger at sætte sig i forældrenes sted her op igennem 1900-tallet, ikke? Hvis det her er det store livsvalg, som gør, at din datter får en plads i samfundet eller ej, jamen så skal det livsvalg også bare være taget ordentligt. Og man har jo været bange - og det findes der jo også fantastiske dagbogseksempler på rundt omkring... Men man har jo været ekstremt bange for, at ens datter kom i såkaldt "uføre," fordi så endte hun bare ensom og alene uden socialt sikkerhedsnet under

sig. Og det er jo også før velfærdsstaten. Så faktisk kan man jo have bollet sig ud af velfærdsstaten på det her tidspunkt. Og det er jo en frygtelig, frygtelig ting for de her unge kvinder. Og det er jo de unge kvinder, der bliver ramt. Som din farmor også så klogt siger: Det er jo ikke mændene. Det er jo de unge kvinder.

Mette: Og hvad er det så, der sker med kvinders position i forhold til ægteskabet, når vi rammer velfærdsstaten i 1960'erne, hvor der også kommer en øget skilsmisserate.

Julia: For det første får vi jo magten over vores egen fertilitet. Og man kan se i alle samfund, at lige så snart kvinder selv har råderetten over deres egen fertilitet, så stiger velstanden i samfundet. Så når kvinder kan planlægge, hvornår de vil være gravide, så kan de også planlægge, hvornår de har lyst til at træde hen i den del af deres liv. Og det betyder, at man har en anden mulighed for at råde over sit liv. Så det er den ene store ting, der sker.

Den anden store ting, der sker, er, at kvindebevægelsen får slået fast, at feminisme handler ene og alene om retten til at gå på arbejde, og at feminismen ikke handler om nogle af de ting, vi nogle gange kommer til at forvirre det med i dag. med det såkaldte frie valg på alle hylder. Det er faktisk ikke det, feminismen handler om. Den handler om, at kvinder skal have ret til gå på arbejdsmarkedet. Så i 70'erne får kvinderne mere og mere plads på arbejdsmarkedet. Men vi bygger også samtidig en struktur i Danmark og i resten af Skandinavien, som hjælper kvinderne med deres velfærdsforpligtelser og omsorgsforpligtelser. Så kvinderne bliver friere. Og det betyder, at når kvinderne bliver friere til at skaffe sig selv de børn, de gerne vil have, til at have et arbejde, så de kan få tag over hovedet selv, jamen, så pludselig bliver manden for nogle undværlig. Og der kan man sige, at kvinderne udviklede sig meget, meget hurtigt i de årtier, men der skete jo ikke så meget hos mændene.

Mette: Fordi går vi også tilbage til den dér tid omkring det arrangerede ægteskab i 1800-tallet i forhold til 100 år senere, der kan vi også se, at man kunne ikke have en sin egen bankkonto. Hvis man gik fra sin mand, så tilfaldt retten til børnene faktisk automatisk ham. Så også den økonomiske frihed og i virkeligheden også synet på den enlige forsørger som kvinde er vel også noget, der rykker sig ret meget op gennem 1900-tallet?

Julia: Ja, det gør det. Og så vidt jeg er orienteret, så startede det i 1898, hvor kvinder fik lov til beholde de penge, de arvede. Og der så man faktisk i København, at altså ikke mange men et par håndfulde kvinder valgte at leve alene, efter de havde arvet penge. Men ja, synet på kvinden som en agent i et samfund forandrer sig helt grundlæggende.

Louise: Vi skal lige have en lille jingle.

Du lytter til Sexhundredetallet med Mette Byriel-Thygesen og Louise Lindblad.

Mette: Og den her udgave af Sexhundredetallet handler altså om, hvordan ægteskabet har forandret sig gennem det seneste århundrede. Og vi er lige nu i midten af 1900-tallet. Louise, du har været ude at tale med din farmor om ægteskabet anno 1950'erne.

Louise: Ja, vi har lige et sidste klip, vi skal høre fra hende, og det kommer her.

Louise: Det var så godt, du mødte Bent.

Birte: Ja, for Søren. Det havde jeg jo aldrig troet, at jeg kunne få sådan et liv igen.

Louise: Men var det ikke... Ikke for at det skal blive for privat... Men var det ikke underligt, første gang I kysede? Du har jo kun haft farfar.

Birte: Ja. Vi kunne jo slet ikke kysse sammen, nej.

Bent: Men jeg sagde jo så til hende, "Skal vi kysse nu?"

Birte: Nej. "Må jeg få et kys?" Sådan sagde du.

Louise: Da vi satte os her og skulle til at have kaffe og teboller, så lagde jeg mærke til, farmor, at du var så sød lige at smøre Bents bolle. Det gør du tit sådan: Du smører lige en mad. Og jeg har et spørgsmål til sådan noget med rollefordeling eller kønsroller og arbejdsfordelingen i hjemmet og sådan noget. Har det ikke altid været dig, der har stået meget for sådanne huslige, hjemlige pligter, også med farfar?

Birte: Jo, det har jeg altid gjort.

Louise: Hvorfor tror du?

Birte: Ja, det gjorde man jo bare. Jeg tror... fra min barndom, der lå min far jo på en sofa, og det var min mor, der gjorde alting. Så det har nok været sådan, at det gjorde man bare.

Bent: Du gør det jo også nu.

Birte: Ja, jeg gør det stadigvæk.

Louise: Ja, men det behøver du jo ikke nu?

Birte: Nej, overhovedet ikke.

Louise: Er det, fordi du godt kan lide det eller...?

Birte: Ja, ja, jeg kan godt lide det.

Louise: Det fungerer for jer.

Birte: Ja, men nu har vi lavet det lidt om alligevel, fordi når vi har lavet mad. Jeg laver mad, og så rydder Bent op og sætter i opvaskemaskinen. Og jeg kan godt sætte mig ind. Nu kan jeg godt sætte mig ind og have god samvittighed. Det kunne jeg ikke lide til at begynde med.

Louise: Er det rigtigt?

Birte: Ja. Nu når han står og vasker gryder og vasker borde af, så sætter jeg mig ind og ser Aktuel eller sådan et eller andet.

Louise: Ha ha! You go, girl!

Louise: Det er virkelig noget, jeg har studset meget over, fra jeg var ret lille, faktisk. Det her med at min farfar... det kan jeg ikke huske så godt. Men i hvert fald at Bent også

ligefrem kan bede min farmor om, "Skal du ikke lige smøre bollen til mig?" Eller sådan noget. Det er et spørgsmål til jer begge to: Hvordan indretter vi os i parforholdet i dag i forhold til sådan noget med rollefordeling og arbejdsfordeling?

Julia: Jeg vil sige, det er stadig en kamp. Uden at jeg overhovedet taler for mig selv, så er det jo en af de helt store kampe i vores samtid, som vi slet ikke er færdige med. Vil du ikke sige det, Mette?

Mette: Jeg kunne ikke være mere enig. Fordi kigger man også i dag på statistikker over, hvem er det, der tager barnets første sygedag, størstedelen af husarbejdet og sådan noget...

Julia: Barslen.

Mette: Barslen. Så peger det altså bare stadigvæk på kvinderne. Og jeg vil også faktisk vove at påstå, at vi har et samfund, der sådan rent strukturelt i virkeligheden også vælger at placere en hel del ting hos kvinderne. Altså, det er jo egentlig først for nyligt, at det overhovedet er blevet muligt, at man kunne splitte børnepengene mellem sig.

Julia: Ja, var det i sidste uge eller sådan noget nærmest?

Mette: Og vi virkeligheden også sådan noget med at al information, der kom vedrørende børnene, også kom til begge forældre i e-Boks. Det skulle man også måske ikke tænke var noget, der skulle være revolutionerende nu.

Louise: Men stadig nu... Nu er jeg jo kommet ind hele det her system i forhold til at være tilknyttet et hospital og sådan noget... Alt kommer jo til mig.

Julia: Jamen, det er dit barn.

Louise: Jamen, jeg har sendt det videre til Søren og fået ham til at blive koblet på, for jeg vil da ikke kun være den eneste, der har ansvar for, hvornår vi skal møde op, hvor og hvad det betyder og sådan noget.

Julia: Nej. Men så lad mig stille et polemisk spørgsmål: Hvor mange kender I, der deler barslen lige? Ingen.

Louise: Nej, jeg kender heller ikke nogen.

Og det er et kæmpe, altså kæmpekæmpe stort problem. Hvis vi gerne vil den her udvikling igennem kulturhistorien, hvis vi gerne vil ligestilling, hvis vi, der har drenge, gerne vil sørge for deres fremtidige ligestilling både i forhold til deres egne børn og i forhold til deres økonomi og i forhold til deres parforhold, så er vi nødt til at kæmpe for den delte barsel. Men vi har stadigvæk en kulturhistorisk fornemmelse af, at det er... Og nu ved jeg godt, jeg igen vover pelsen... Men at der er nogle ting, der er lidt synd for kvinden. Og derfor er der et belønningssystem. Så barslen er kvindens, fordi hun har født, og hun har været gravid, og hun har ammet. Så hun har fortjent barslen. Men det er ikke det, barslen handler om. Så før vi får taget hul på en eller anden form for diskussion af, hvordan vi kommer hen til den tvungne - og jeg mener strukturelt tvungne delte barsel - så har vi ikke ligestilling. Fordi hvem er det, der tager sig af alt det derhjemme, når man, som det hedder, "alligevel er på barsel"? Det er selvfølgelig kvinden. Så man bygger meget tidligt i sit familieliv en struktur, der handler om, at husarbejdet tilfalder den, der er mest hjemme. Så har man et barn på tre lige pludselig, så går man... Hvor mange kvinder går på deltid i Danmark? 35 procent, ikke? Så hvad er man så, når man går på deltid? Jamen, er man en god mor? Ja. Men man er også en ulønnet husarbejder, som ikke har mulighed for at gå til lønforhandling eller få pension for sit arbejde. Så de her gamle - altså ældgamle - historiske mønstre bliver ved med at spænde ben for os, fordi vi er bange for at opgive den del af vores kvindelighed, der handler om omsorg.

Louise: Så det er faktisk grunden til, at jeg tror, det er, at kvinder tager 90 procent af barslen lige nu? Det er, fordi vi som kvinder gerne vil have den. Det er ikke, fordi mændene ikke vil have den.

Julia: Nej, det er, fordi vi vil have den. Eller for nogles vedkommende. Så skal man jo altid høre om den dér mekaniker i Nordjylland, der ikke kan få lov til at få en barsel af sin virksomhed. Men vi giver jo ikke slip på den. Og jeg siger "vi". Altså, jeg har heller ikke knækket nøden selv nødvendigvis. Med mit andet barn havde jeg næsten ingen barsel. Der havde jeg syv-otte dage, og der havde jeg ham ellers med på arbejde derfra. Det var vidunderligt. Og det lærte mig, at barslen ikke nødvendigvis... Altså, jeg har

fået et andet syn på, hvad barslen faktisk gør ved os af og har prøvet både at have barsel og ikke at have barsel. Og jeg må sige, at det kan være en voldsom, næsten undertrykkende ting at være tvunget væk fra sit hverdagsliv, når man har været igennem den store transformation, det er at blive mor. Vil du ikke sige det, Mette?

Mette: Jo. Og så synes jeg faktisk også, det er lidt interessant... Noget jeg lagde mærke til er - nu snakker vi om ægteskabet i dag - at i dag, hvis man er gift, så går man automatisk ud fra fra systemets side, at din partner selvfølgelig er faren. Hvis ikke man er gift, så skal han ind efter fødslen i sin e-Boks - det er supersexet - i sin e-Boks og godkende faderskabet med sit NemID. Så på en eller anden måde har vi jo stadigvæk sådan en opfattelse af, at det er jo også ægte børn, der er født i et ægteskab, og så sker det bare automatisk. Hvorimod hvis du bare lever sammen, måske ejer en lejlighed sammen eller et eller andet, så skal vi lige have styr på tingene, fordi så har I jo ikke selv sørget for at have papirerne i orden. I 2021.

Louise: Hvad så, hvis jeg havde fået barnet ved et sidespring? Altså, at den jeg var gift med ikke var faren?

Julia: Han skal stadig anerkende sit moralske faderskab. Men faktisk, da jeg var gravid for nu 15 år siden for første gang, der var der en jordemoder, der hev fat i mig og sagde, "Du skal se at blive gift, fordi hvis du dør under fødslen, så er det ikke din kæreste, der får barnet, så er det dine forældre." Og min far var på det tidspunkt det meste af tiden i Afrika. Så vi var nødt til at blive gift, fordi jeg var simpelthen for bange for, hvor det barn ville ende hen, hvis der skete noget med mig.

Louise: Ej, jeg får det helt dårligt nu.

Julia: Bare vent på det dér frieri. Der skal bare været et slot i baggrunden.

Louise: Han har lige nogle måneder til at forberede det helt store. Ha ha!

Mette: Bare tag alt det, du vil. I kan bare stjæle idéen. Det er så fint.

Julia: Ja, gør det! Afsted til England.

Mette: Men Julia, man kan sige, at selvom vi måske godt kan stå her og blive enige om, at der ikke er sket så meget, så dyrker vi jo forestillingen om, at vi er kommet langt med at forsøge at gøre op med kønsrollerne. Vi har opfattelsen af den moderne mand, der henter børn i Christianiacyklen...

Julia: Og vi klapper, hver gang vi ser ham.

Mette: Præcis. Men hvad tror du egentlig, det gør ved vores ægteskab og vores parforhold, at vi i virkeligheden måske også i dag har nogle andre forventninger til kønsrollerne, end vi havde, for eksempel da Louises farmor var ung?

Julia: Altså, at vi har nogle forventninger om, at vi skal dele mere? Jamen, det kommer jo nærmest an på, hvor man står henne politisk. Jeg tror, at jo mere ligestilling man overhovedet kan få et parforhold, desto mere fællesskab er der plads til. Op igennem vores skoletid og barndom - jeg er født i '77 - der har vi fået at vide, at kvinder og piger er ligestillet med drenge. Det er faktisk noget, vi har lært. Når nogen står i et parforhold lige pludselig, hvor de oplever, at det faktisk ikke helt er tilfældet, så går du ind i et liv med en skuffelse. Hvor man kan sige, at de retningslinjer, som Louises virkelig dejlige farmor - Hvor er jeg glad for, at hun er blevet forelsket igen i dejlige Bent! De retningslinjer, hun ligesom er vokset op med, de har været defineret på forhånd. Så vores generationer går ind i et langt parløb med en skuffelse, når det går op for os, at strukturerne ikke er lige så ligestillede, som vi har fået at vide, at de skulle være. Og det tror jeg faktisk gør rigtig ondt på rigtig mange kvinder. Og der kan man jo så vælge at falde til patten og gå ned i tid og alle de virkemidler, vi har at hive i, for at få sit ægteskab og praktikken i sit liv til at fungere. Eller man kan vælge at tage kampen med strukturerne. Og der kan man jo så håbe, at der er flere, der tager kampen med strukturerne, så vores ægteskab får lov til at bibeholde det fællesskab, som vi er gået ind i det for at få.

Louise: Så hvad er konsekvensen, når vi ikke gør det? Altså, hvis arbejdsfordelingen bliver for skæv, hvad er så konsekvensen for ægteskabet?

Julia: Jamen, jeg tror, at vi får det rigtig, rigtig svært. Jeg tror, vi bliver sårede og skuffede, fordi kærlighed er jo ikke en uudtømmelig kilde til vores partner. Det er jo sådan et glas vand, vi skal blive ved med at hælde noget i. Og det, vi oplever, efterhånden som vi bliver mere og mere voksne, det er, at livet omkring kærligheden er også forudsætnin-

gen for kærligheden. Det eksisterer ikke to forskellige steder. Det er jo i opvasken, man elsker sin mand. Eller det er, når man ser ham putte sine børn, eller man har ham i hånden og går ned på legepladsen, selvom det regner, og det igen er november. Det er jo dér, kærligheden er stærkest. Kærligheden er ikke stærkest i den iscenesatte virkelighed. Så det, vi har brug for, er at lære hinanden, hvordan kan vi have et fællesskab, som er kærlighedsfuldt, og som giver os hver især mulighed for at være mennesker, der kan være aktive og deltagende og ambitiøse i det liv, vi nu har lyst til at leve. Og så kan man så bruge kærligheden til at støtte op om det. Og det, din farmor har lært, det er, at hun skal støtte op om, at han kan være ambitiøs i sit liv. Det er jo den forestilling om en god kvinde, hun er vokset op med. Så hun har taget sig alt. Så har hendes mand kunnet være ambitiøs. Men dine ambitioner forsvinder jo ikke.

Og det, vi bare lige skal huske hele tiden, det er, at der er forelskelsen, der er ægteskabet, og så er der ægteskabet efter børn. Det er ikke det samme. Så det idealiserede ægteskab, glansbilledet af et ægteskab, indeholder jo meget sjældent børn. Når man forestiller sig, at så går jeg der med min hvide kjole og flagrende hår op ad kirkegangen, der er jo ikke børn. Og det er det jo dér, hverdagen for alvor rammer os. Jeg har en veninde, som sagde, "Jeg troede, jeg var ligestillet. Så fik jeg børn." Og det er jo den verden, vi vågner op til lige pludselig, når barnet har kastet op i vores hår, og klokken er halv to om natten, og man har en stor præsentation næste dag. Det er hverdagen, ikke?

Mette: Vi er jo så småt ved at bevæge os lidt op mod nutiden og er egentlig også ved at spole frem til de ægteskaber, vi ser i dag. Louise og jeg har lavet en lille liste over nogle af de mere markante ting, der er sket på ægteskabsfronten fra år 2000 og frem.

Louise: Og du må meget gerne tilføje.

Julia: Jamen, hvor spændende! Fra år 2000, simpelthen?

Mette: Ja. Vi har jo bl.a. set i 2012, at Danmark får sit første homoseksuelle ægteskab. Altså, at det bliver muligt for homoseksuelle at blive viet i den danske folkekirke. Så er det jo også i 2012, at Tinder kommer frem. Den her dating-app.

Louise: Det var ret sjovt, det du sagde i starten, fordi det havde jeg ikke tænkt over: At algoritmerne er inde og arrangere rigtig mange...

Julia: Ja, det er et arrangeret ægteskab. Vi lader bare, som om det ikke er.

Louise: Ja, det synes jeg er helt vildt.

Mette: I 2013 ser vi så til gengæld også, at nem-ID-skilsmissen bliver indført, hvilket også fjerner den her obligatoriske separationsperiode for par, der ønskede skilsmisse, og i 2014 at skilsmisseraten i Danmark slår alle rekorder og ligger på næsten 55 procent.

Julia: Og så har vi jo den pandemiske virkelighed. Altså, fordi der steg skilsmisseraterne jo også her efter den første nedlukning. Var det ikke sådan? Det synes jeg også er ret spændende, ikke? Altså, det der med at man har sagt ja til at være sammen til døden os skiller, men så kommer der en pandemi, og så er døden at sidde hjemme i stuen og høre, hvordan folk i virkeligheden er, når de går på arbejde. Og det tror jeg faktisk også kommer til at skulle have et hak i vores kalender eller tidsregning over, hvad der er sket med ægteskabet. Altså hvad skete der under pandemien?

Louise: Ja, troede vi ikke - eller håbede på - sådan noget babyboom? Nu skal vi bare knalde en masse.

Julia: Jamen, det har hele tiden undret mig. Det må også undre dig, Mette, at folk blev ved med at sige, at der kommer et babyboom. Det gjorde der jo heller ikke efter Anden Verdenskrig. Altså, så det er jo sådan en forestilling om, at hver gang lyset går ud i København, så boller folk som kaniner, og så kommer der babyer. Det er jo det, man hele tiden hører. Men her har vi jo været bange. Altså, vi har jo været angst, og der er bare nogle, man finder ud af, der er hyggelige at være bange sammen med, og så er der nogle, der ikke er.

Mette: Hvis vi skal prøve opsummere lidt, Julie, hvad tænker du så, vi skal lære af de tidligere generationer, de andre årtiers syn på ægteskabet? Er der noget, vi skal tage med os og i virkeligheden ikke have så travlt med at komme væk fra, men måske i virkeligheden dyrke noget mere?

Julia: Ja. Jeg tror, det vigtigste er at gå med på, at det er for livet. Og det er jo ikke for at være sådan en helt ondt, at jeg siger det. Men jeg tror, at vi skal give os selv noget

mere tid og give os selv noget mere villighed til at være blød over for kriserne og sige, "Hvad er det, jeg skal lære af det her parforhold?" Fordi vi vælger jo dem, vi er sammen med, selv, kan man sige. Der er vi jo simpelthen så heldige og kulturelt med på beatet, så det får vi lov til. Men når man så har truffet det valg, så er man også nødt til at stå inde for det i de svære tider. Nu taler vi jo ikke om ægteskaber, hvor nogle får én på hovedet eller er onde ved hinanden eller sådan noget. Men det her helt almindelige hverdagsægteskab. Jamen, hvordan kan man forpligte sig og overgive sig så meget til det, så man giver sig selv mulighed for at udvikle sig sammen med sin partner i et helt langt liv? Hvordan kan man bruge sit ægteskab som den ypperste form for selvudvikling i et helt liv? Tilgive hinanden fejltagelser. Tilgive hinanden, at man er dum indimellem. Tilgive sig selv, at man er dum. Og ikke hele tiden sætte tingene på spidsen, så det er "Enten gør du, som jeg siger, eller også går jeg." Altså, jeg tror, det er det, vi skal lære af de tidligere generationer. Din farmors generation som er in it for life. Altså, hun tager ikke stilling til, om det skal slutte. Og jeg tror, at det er det, som er den store udfordring for os. Det er at sige: Det er altid. Og altid er også et ord ladet med kærlighed. Det er ikke et ord ladet med sortsyn og mareridt. Det er et ord ladet med kærlighed. Og det gør, at man kan have dårlige dage og dårlige perioder og stadigvæk se hinanden blomstre på den anden side.

Mette: Det er interessant, du siger det, fordi en af præmisserne i Gift ved Første Blik er vel også, at havde det været en Tinder-date eller et Tinder match, så kunne det i virkeligheden, tror jeg, for rigtig manges vedkommende være overstået på én date. Men her giver man jo også en præmis om, at det er et eksperiment, der skal vare x antal uger, før man ligesom måske kan se, om der er noget, der kan bære frugt eller have noget på sig.

Julia: Ja. Og det er jo den ømhed, vi egentlig allesammen skal give hinanden. Der er at sige, at de første indtryk er jo ikke altid dem, som er de mest sandfærdige. Så lad os nu give hinanden noget tid. Og det tror jeg, man kan tage med i alle dele af sit liv. Alle de mennesker, man møder, som er pisseirriterende, første gang man ser dem. Jamen, det kan jo godt være, at hvis man brugte lidt ekstra tid på dem, at man faktisk kunne se nogle andre sider af dem, som ville være gode og positive.

Mette: Tror du, at ægteskabet som fænomen eller institution egentlig bevæger sig hen i retningen af en opløsning?

Julia: Overhovedet ikke. Jeg ser det slet ikke ske. Jeg ser faktisk, at kvinder og mænd, der er yngre end mig, går mere og mere op i det. Altså, i forhold til min generations manglende fascination af det, jamen så er det jo blevet festligholdt og omfavnet på en helt ny måde. Så jeg tror, vi kommer til at se denne her kæmpestore opblomstring af ægteskabet og at brylluppet og af iscenesættelsen af parforholdet i en kærlighedsfuldt, livslang forbindelse på en helt anden måde. Jeg tror slet ikke, vi færdige med det. Hvad tror du?

Mette: Jamen, altså man kan sige, at jeg tror jo måske ikke med ægteskabet... Men jeg vælger at tro på og at have sådan en optimisme på, at parforholdet kommer til at udvikle sig. Vi kommer til at nå længere med ligestillingen i hjemmet. Vi kommer til at nå længere med den måde, vi indretter os på, og den måde samfundet strukturelt går ind og lægger nogle forventninger til os. Og det tror jeg i virkeligheden også kan give nogle forhåbentligt bedre betingelser for, at vi i virkeligheden også vælger at blive sammen i længere tid. Fordi jeg jo også synes, at ser man i et historisk perspektiv, så har vi jo egentlig også nogle rigtig gode forudsætninger for det i forhold til tidligere, ikke?

Julia: Jo. Men altså, jeg må også bare sige, at hvis ikke man udvikler sig, så er der jo ikke nogen piger, der vil have mine drenge, vel? Altså fordi de kan klare det hele selv. Så den næste kønskamp skal jo ligge hos mændene og drengene. Det er jo dem, der skal til at steppe up i forhold til omsorgsbyrden i hjemmene. Og jeg siger "byrden".

Louise: Så bare lige her på falderebet. Vi har ikke så lang tid igen. Altså, du har sagt, Julia, rigtig mange gode ting, synes jeg. Nogle gode råd til ægteskabet. Men hvis du skal prøve at sige det i én sætning. Det bedste råd til mig.

Julia: Det bedste råd til dig. Altså, jeg ville simpelthen give slip på det dér frieri. Nu bliver det meget personligt. Jeg synes, du skal fri til din kæreste, og så op på rådhuset med jer. Det synes jeg altså også, du skal se at få ordnet, Mette. Det er røvfedt at være gift. Men bortset fra det, så vil jeg sige, at det vigtigste, jeg har lært om kærlighed, er, at den trives bedst dér, hvor der ikke er nogen forventninger om noget til gengæld. Så man skal give mere, end man får. Altid.

Louise: Modtaget.

Mette: Så smukt kan det siges. Sexhundredetallet er produceret af Nationalmuseet for Radio LOUD. Tak, fordi du lyttede med.